

PANOGA INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKIH TEHNOLOGIJ

GZS je skupaj z več kot 90 gospodarstveniki in strokovnjaki pripravil 10-leten gospodarski program za konkurenčni razvoj Slovenije »Made in Slovenia 2035«, ki določa razvoj osmih ključnih gospodarskih področij s prebojnim potencialom ter sistemske ukrepe za izboljšanje poslovnega okolja na področjih davčne politike, energetike, financiranja, inovacij, digitalizacije in kadrov ipd. V nadaljevanju predstavljamo povzetek razvojnih priložnosti in predloge ukrepov na posameznem gospodarskem področju oziroma panogi, ki jih ocenjujemo kot prioritete ukrepe za izvedbo v novem mandatu Vlade RS.

PRIORITETNI KRATKOROČNI UKREPI – izvedba v prvih šestih mesecih mandata

1. Preusposabljanje (prekvalifikacijo) zaposlenih v podjetjih vseh panog v IKT strokovnjake

Vlada naj v prvih mesecih mandata vzpostavi hiter, administrativno enostaven program sofinanciranja prekvalifikacij v IKT profile, z jasno določenimi upravičenimi vsebinami, kot so razvoj programske opreme, podatkovna analitika, kibernetska varnost in umetna inteligenca. Ukrepi so izvedljivi takoj prek javnega razpisa ali vavčerske sheme, vezane na dejanske potrebe podjetij in merljiv prehod zaposlenih v IKT vloge. Predlagan obseg: 500 oseb letno po 5.000 EUR na osebo.

Pričakovani učinki na gospodarstvo:

- zmanjšanje ključne razvojne omejitve zaradi pomanjkanja IKT strokovnjakov (kar 56 % podjetij v Sloveniji se srečuje s pomanjkanjem ustreznih strokovnjakov);
- hitrejše in učinkovitejše uvajanje digitalnih tehnologij v vseh panogah gospodarstva.

2. Krepitev stabilnega in dolgoročnega sofinanciranja države pri razvoju lastnih digitalnih produktov prek RRI razpisov TRL 6–9 ter širitev davčnih olajšav

Vlada naj vzpostavi predvidljiv večletni mehanizem sofinanciranja raziskav, razvoja in inovacij (RRI) za razvoj in komercializacijo slovenskih produktov v fazah TRL 6–9 z redno frekvenco ter hkrati razširi davčne olajšave za razvoj, prototipiranje in uvajanje lastnih rešitev na trg. Razpisi morajo biti redni in predvidljivi (2-krat letno), razvojno usmerjeni in prilagojeni tudi podjetjem oz. produktom, ki so že blizu trga, ne le raziskovalni fazi.

Pričakovani učinki na gospodarstvo:

- stabilno financiranje razvoja domačih produktov;
- hitrejša rast, višja dodana vrednost na zaposlenega in manjša odvisnost od pomanjkanja strokovnjakov.

3. Sistematična državna vlaganja in podpora zasebnim investicijam v digitalno infrastrukturo: podatkovne centre, inferenčno AI infrastrukturo, komunikacijska omrežja, podatkovne prostore, infrastrukturo velikih jezičnih modelov (LLM) vključno z javno-zasebnimi partnerstvi

Vlada naj pripravi ciljan investicijski okvir za suvereno digitalno infrastrukturo s kombinacijo javnih sredstev, spodbud za zasebne investicije in javno-zasebnih partnerstev, pri čemer naj prednostno podpre podatkovne centre, varna omrežja, podatkovne prostore ter inferenčno AI infrastrukturo. Okvirna vrednost ukrepov je 10–20 mio. EUR letno, ki ga je mogoče začeti takoj z vključitvijo v razvojne razpise, investicijske sheme in prioritete projekte države. Podjetja iz IKT sektorja so pripravljena na te investicije.

Pričakovani učinki na gospodarstvo:

- začetni državni vložek v višini 10–20 mio EUR letno kot močan signal za sprožitev bistveno večjih zasebnih investicij in za zmanjšanje odvisnosti od tujih platform.

PRIORITETNI SREDNJEROČNI UKREPI – izvedba v prvih dveh letih mandata

1. Povečanje števila študijskih mest, ki vodijo v digitalne poklice za 500 letno ter uvedba obvezni predmeta z vsebino Računalništva in informatike (RIN) z vključevanjem temeljnih vsebin v vse razrede osnovne in srednje šole

Vlada naj v dveh letih usklajeno izvede povečanje vpisnih mest na visokošolskih programih za digitalne poklice ter hkrati pripravi kurikularno, kadrovsko in finančno podlago za obvezni predmet RIN v vseh razredih osnovnih in splošnih srednjih šol s ciljem, da se začne predmet izvajati v šolskem letu 2028/2029.

Pričakovani učinki na gospodarstvo:

- dolgoročna zagotovitev kadrovske osnove za panogo, ki že danes ustvarja 4,4 % BDP in nadpovprečno dodano vrednost;
- postopno odpravljanje pomanjkanja IKT strokovnjakov;
- hitrejša in uspešnejša digitalna preobrazba vseh panog, ne le IKT sektorja;
- višja produktivnost, konkurenčnost in dodana vrednost podjetij zaradi širše uporabe digitalnih tehnologij.

2. Sofinanciranje poslovnega okolja za razvoj IKT panoge in izobraževanj za krepitev vodstvenih, prodajnih in produktnih kompetenc

Vlada naj zagotovi namensko, večletno sofinanciranje podpornega okolja, ki bo IKT podjetjem sistematično pomagalo pri razvoju voditeljstva, internacionalizaciji, marketingu, prodaji in novih poslovnih modelih. Sredstva naj bodo vezana na programe z merljivimi učinki, ki jih izvajajo kompetentni deležniki podpornega okolja v tesnem sodelovanju s podjetji v vrednosti 1 mio. EUR letno, upravičenci naj bodo deležniki podpornega okolja.

Pričakovani učinki na gospodarstvo:

- pospešen prehod podjetij iz storitvenih modelov v razvoj lastnih produktov z višjo dodano vrednostjo;
- večja rast prihodkov, izvoza in dodane vrednosti v panogi;
- krepitev vodstvenih, prodajnih in produktnih kompetenc kot ključnega pogoja za internacionalizacijo podjetij;
- večji multiplikativni učinki IKT sektorja na produktivnost, konkurenčnost in odpornost celotnega gospodarstva;
- hitrejša in učinkovitejša digitalna preobrazba vseh panog, podprta z močnim in razvojnim domačim IKT ekosistemom.

3. Krepitev vključevanja slovenskih IKT podjetij v globalne verige vrednosti: vzpostavitev ciljno usmerjenih predstavništev v tujini, strokovnim osebjem in programov ciljnega B2B povezovanja

Vlada naj skupaj z gospodarstvom vzpostavi specializirana predstavništva na trgih z največjim tehnološkim in investicijskim potencialom ter jim zagotovi strokovno ekipo z mandatom za aktivno odpiranje poslov, partnerstev in vključevanje v dobaviteljske verige. Ukrep naj bo podprt s ciljnim B2B programi, gospodarskimi delegacijami in operativnim protokolom sodelovanja med vsemi akterji internacionalizacije in naj se prioritarno uveljavi na trgih z največjim potencialom na primer na Bavarskem in v Silicijski dolini.

Pričakovani učinki na gospodarstvo:

- okrepljen vstop v globalne verige vrednosti kot neposreden vzvod za rast prihodkov, zaposlovanja in tehnoloških partnerstev.

4. Krepitev povezovanja IKT sektorja z drugimi panogami in znanstvenoraziskovalnim okoljem: kaskadni in drugi razpisi za razvoj in uvajanje rešitev v sodelovanju z industrijo, akademijo in vertikalni mi sektorji

Vlada naj v dveh letih uvede ciljno usmerjene kaskadne in razvojne razpise, ki spodbujajo skupne projekte podjetij, raziskovalnih organizacij in uporabnikov iz industrije, zdravstva, energetike, mobilnosti ter drugih vertikal na področju uvajanja digitalnih tehnologij v prioritete gospodarske panoge za razvoj novih storitev, produktov in digitalnih poslovnih modelov. Ukrep naj izvaja usposobljeno podporno okolje. Upravičenci so podjetja v sodelovanju z institucijami znanja. Razpisi naj bodo usmerjeni v razvoj ter uvajanje konkretnih rešitev z visoko stopnjo uporabnosti in tržnega potenciala v vrednosti najmanj 5 milijonov EUR letno.

Pričakovani učinki na gospodarstvo:

- hitrejši prenos IKT rešitev v druge gospodarske panoge in širša uporaba naprednih digitalnih tehnologij;
- krepitev domačih referenčnih projektov in boljši prenos znanja iz raziskovalnega okolja v prakso;
- več rešitev z višjo dodano vrednostjo za domači in izvozne trge.

STANJE IN TRENUTNI IZZIVI PANOG

Slovenski IKT sektor je med **najhitreje rastočimi panogami** in ima **ključno vlogo pri digitalni preobrazbi gospodarstva in družbe**. Podjetja so **inovativna in izvozno usmerjena**, a se soočajo s pomanjkanjem strokovnjakov ter prenizkimi vlaganji v raziskave in razvoj. IKT sektor (2024) predstavlja 4,4 % BDP ter ima nesorazmerno velik multiplikativni vpliv na dolgoročno konkurenčnost in odpornost celotnega gospodarstva.

IKT panoga ustvari 3,3 % prihodkov slovenskega gospodarstva, dodana vrednost na zaposlenega je za 40 % nad povprečjem slovenskega gospodarstva. Panoga je močno investicijsko naravnana – skupne investicije so v letu 2024 znašale 510 milijonov evrov, kar predstavlja 6,6 % vseh investicij v gospodarstvu.

Ključni izzivi

- **Akutno pomanjkanje kadrov, zlasti IKT strokovnjakov** na področjih razvoja programske opreme, podatkov, kibernetske varnosti in umetne inteligence. Ta vrzel neposredno omejuje rast podjetij, razvoj zahtevnejših rešitev in njihovo mednarodno konkurenčnost.
- **Prevladujoč poslovni model storitev po naročilu:** IKT sektor v Sloveniji ostaja izrazito storitveno usmerjen, saj 98 % vseh aktivnih podjetij deluje v storitvenem delu panoge. Tak model sicer omogoča stabilno poslovanje, vendar omejuje razvoj lastnih produktov, platform in intelektualne lastnine, ki ustvarjajo višjo dodano vrednost. Posledično panoga težje prehaja iz izvajalske v razvojno-strateško vlogo, ki je bistvena za digitalno preobrazbo družbe in gospodarstva.
- **Odsotnost konkurenčnih suverenih digitalnih infrastruktur:** Slovenija je sicer dejavna v naprednih tehnoloških projektih, vendar podjetja še vedno v veliki meri temeljijo na zunanjih rešitvah, kar povečuje tehnološko odvisnost in zmanjšuje dolgoročno digitalno odpornost gospodarstva.
- **Nizka prepoznavnost strateškega pomena IKT:** IKT v Sloveniji je prepogosto obravnavan kot podporna funkcija drugim sektorjem. Če želimo pospešiti digitalno preobrazbo gospodarstva, mora IKT dobiti bistveno bolj vidno in sistemsko vlogo.

KLJUČNE PRILOŽNOSTI RAZVOJA IN INVESTICIJ

Do leta 2030 ima Slovenija priložnost, da IKT sektor iz vloge podizvajalca premakne v vlogo strateškega partnerja digitalne in gospodarske preobrazbe. Ključ je v prehodu iz storitev po naročilu v razvoj lastnih digitalnih rešitev z višjo dodano vrednostjo, ob hkratni izgradnji suverene digitalne infrastrukture, učinkovitejšem črpanju evropskih programov ter pospešeni digitalni preobrazbi gospodarstva in javnega sektorja. Pri tem bo odločilnega pomena sistemsko vlaganje v talente, prodajne kompetence, testna okolja in dostop do financiranja.

V obdobju do leta 2035 se odpira še širša razvojna perspektiva - da Slovenija okrepi IKT kot enega ključnih nosilcev digitalne suverenosti, kibernetske odpornosti in nove razvojne konkurenčnosti. Uspeh bo temeljil na varni in etični uporabi napredne umetne inteligence, razvoju pametnih in trajnostnih rešitev, vrhunskih kadrih ter stabilnem strateškem upravljanju države. Brez jasne nacionalne vizije in usklajenega razvojnega okvira teh priložnosti ne bo mogoče v celoti izkoristiti.

Strateške usmeritve razvoja

- Spodbujanje hitre rasti števila IKT strokovnjakov z boljšim povezovanjem izobraževalnega sistema in gospodarstva.
- Krepitev IKT kot nosilca digitalne suverenosti in pospeševalca gospodarske rasti.
- Spodbujanje produktno usmerjenih inovacij in internacionalizacije digitalnih rešitev.
- Razvoj varnih, zanesljivih in suverenih digitalnih infrastruktur.

Načrtovane potencialne investicije:

2,479 mrd. EUR do 2030, 4,959 mrd. EUR do 2035

Več informacij:

mag. Nenad Šutanovac, direktor GZS - Združenja za informatiko in telekomunikacije, 041 677 088, nenad.sutanovac@gzs.si

Celoten program lahko prenesete v digitalni obliki

SKENIRAJTE

za elektronsko obliko
programa Made in
Slovenia 2035